Sut mae safbwyntiau seicolegol yn ymwneud â datblygiad ac ymddygiad plant

cbac wjec

Y Dull Gwybyddol – Piaget

Damcaniaethwr dull	Prif agweddau'r dull neu'r ddamcaniaeth sy'n ymwneud â datblygiad ac ymddygiad plant	Cymhwyso'r dull ar gyfer ymarferwyr gofal plant ac addysgwyr mewn ysgolion a lleoliadau
Gwybyddol: Piaget **Geiriau allweddol:** • Lluniadaethol • Sgemâu • Addasiad • Cydweddiad	Mae Piaget yn lluniadaethwr sy'n credu bod deallusrwydd plant yn datblygu wrth iddynt dyfu a bod angen i'r plentyn lunio model o'r byd y gall adeiladu arno. Mae plant yn llunio'r byd hwn drwy ryngweithio â'u hamgylchedd a symud drwy gamau sy'n ddibynnol ar eu hoedran. **Y cyfnod synhwyraidd-weithredol:** targed y plentyn yw datblygu **sefydlogrwydd gwrthrych**. **Y cyfnod cynweithredol:** targed y plentyn yw datblygu **meddwl symbolaidd**. **Y cyfnod gweithredu diriaethol:** targed y plentyn yw datblygu **meddwl rhesymegol**. **Y cyfnod gweithredu ffurfiol:** targed y plentyn yw datblygu **meddwl haniaethol**. Credai Piaget fod y camau hyn yn y drefn hon yr un peth ar gyfer pob plentyn a bod y drefn yr un fath bob amser, ond na chymerir y camau ar yr un pryd bob amser. Roedd gan Piaget ddiddordeb yn y ffordd roedd plant yn dechrau meithrin dealltwriaeth o gysyniadau megis amser, rhifau a symiau. Credai nad oedd gwybodaeth yn syml yn deillio o brofiadau, ond bod gennym gonglfeini mewnol sef **sgemâu** sy'n ein helpu i drefnu gwybodaeth a gwneud synnwyr o'r byd o'n cwmpas. **Addasiad:** Credai Piaget fod datblygiad gwybyddol yn broses lle rydym yn addasu i'r byd drwy gydweddu, cymhwyso a chydbwyso. Drwy **gydweddiad**, gosodwn wybodaeth newydd mewn sgema sy'n bodoli eisoes.	Mae Fframwaith y Cyfnod Sylfaen, sydd yn hyrwyddo dysgu plant trwy chwarae a phrofiad, yn seiliedig ar ddamcaniaeth Piaget o ddysgu gweithredol trwy archwilio'r byd a darganfod. Mae athrawon yn cynllunio gweithgareddau sy'n seiliedig ar y myfyriwr er mwyn hyrwyddo dysgu drwy ddarganfod gweithredol, gyda phwyslais ar y broses ddysgu yn hytrach na diwedd y daith. Cydnabu Piaget bwysigrwydd arsylwi ar blant er mwyn asesu eu datblygiad er mwyn cynllunio gweithgareddau sy'n briodol o ran oedran a chyfnod. Mae hyn yn rhan bwysig o gynllunio gwers/ sesiwn. Caiff plant gyfleoedd i ddysgu a datblygu, a defnyddio llawer o adnoddau a deunyddiau. Mae arsylwi yn helpu i ddeall lefel cyflawniad pob plentyn, ynghyd â'i ddiddordebau a'i ddulliau o ddysgu, ac yn darparu cyfleoedd dysgu addas. Mae damcaniaeth Piaget yn dylanwadu ar nodweddion dysgu ac addysgu effeithiol sef: - mae plant yn ymchwilio i bethau ac yn profi pethau - drwy ddysgu gweithredol, mae plant yn canolbwyntio ac yn dal ati hyd yn oed os wynebir heriau - mae plant yn creu ac yn meddwl yn feirniadol - mae plant yn datblygu eu syniadau eu hunain.